

§. 10.

De consequentia immediata.

Ab enthymemate haud multum differt consequentia, quam vocant, immediata; quae, ut diximus, talis argumentandi modus est, in quo una propositione posita juxta regulas logicae ponitur altera. In hoc argumentandi genere ipsa regula logica majoris loco est; unde, si addatur, habebitur syllogismus.

§. 11.

De epicheremate.

Epicherema syllogismus est, cujus alterutri, vel utriusque etiam praemissarum sua additur probatio v. g. *Omne quod cogitat, existit: fieri enim nequit, ut, quod non existit, aliquid aut agat, aut patiat; atqui ego cogito: nam mei, rerumque extra me positarum distincte mihi sum conscius; ergo existo.* Epicherema itaque non nunquam plures complectitur syllogismos, in quos, si res exigat, facile resolvi potest.

 CAPUT VIII.

DE SOPHISTARUM FALLACIIS.

§. 1.

Argumentatio quandonam vitiosa sit?

Quemadmodum, ut argumentatio quaelibet bona sit & legitima, ex dictis *hac part. Cap. I. §. 5.* requiritur, ut & propositiones in ea occurrentes omnes sint verae, & consequens cum antecedent-

cedentibus connexum sit ita, ut inde sequatur; sic argumentatio contra vitiosa est, quoties vel propositio quaedam falsa in eam admittitur, vel consequens inter & antecedentia seu præmissas non datur legitima connexio.

§. 2.

Fallacia seu paralogismus quid? Unde sophismata dicantur?

Argumentatio, in qua vitium studio ad decipiendum scilicet incautos admittitur, fallacia seu paralogismus dicitur. Sophismata vocantur ejusmodi argumentationes vitiosae, eoquod Sophistae, quo titulo olim honorifico dicebantur omnes, qui sapientiam profitebantur, a tempore Socratis veram sapientiam prodentes omne in id studium contulerunt, quo homines ingenuos argutiis, ambiguis scilicet falsisque argumentationibus circumvenirent.

§. 3.

Cur de fallaciis hic agatur? quam variae sint fallaciae?

Et quanquam ex traditis hætenus principiis regulisque difficile non sit, argumentationes vitiosas a legitimis discernere; utile tamen visum est, fontes saltem præcipuos vitiorum, quæ ratiocinia, argumentationesque nostras corrumpunt, adsignare, ne vel alios decipiamus, vel decipiamur ipsi. Sunt autem *petitio principii, ignoratio elenchi, fallacia accidentis seu enumeratio incompleta, fallacia sensus divisi & compositi, non causa pro causa, ac variae demum æquivocationes.*

§. 4.

Petitio principii.

Petitio principii committitur, si idipsum, quod quaeritur, vel saltem aequivalens medii seu principii loco adstruitur, veluti faciunt Protestantes, quando, ut probent Catholicos superstitiosos, imo idololatrias esse, hocce argumento utuntur: *Quisquis imaginibus cultum exhibet, & sanctos adorat, superstitiosus est & idololatra; atqui Catholici imaginibus cultum exhibent, & sanctos adorant; ergo Catholici superstitiosi sunt & idololatrae.* Quisenim Catholicorum cultum exhibet imaginibus, aut quis eorum sanctum unquam putavit adorandum? petitioni principii adfines est aliud in argumentando vitium, quod circulum vocant vitiosum. Committitur autem circulus, quoties, quod ex alio probatum fuit, hoc ipsum rursus ad illud probandum adsumitur; veluti fieret, si quis aërem esse elasticum probaret ex eo, quod nisum continuum habeat sese expandendi, & rursus continuum hunc aëris nisum sese expandendi inde argueret, quod aër sit elasticus.

§. 5.

Ignoratio elenchi.

Ignoratio elenchi est, si quis aliud quid probet, quam quod controversitur. Ab hoc porro vitio immunes non sunt Protestantes, quoties de Clericorum caelibatu apud nos Catholicos quaestionem movent: etenim in eo plerumque occupantur, ut probent, nuptias esse licitas, quodque expediat nubere, quam uri; cum tamen Catholicorum nullus hoc inficeretur.

§. 6.

§. 6.

Fallacia accidentis.

Fallacia accidentis contingit, quando quis de re simpliciter & absolute pronuntiat, quod illi solum per accidens convenit. Sic multi in artem medicam injurii evadunt sequenti contra eam argumentatione utentes: *ars, cujus remedia non raro nocent, reprobanda est; atqui artis medicae remedia non raro nocent; ergo ars medica reprobanda est.* Similibus, nec minus ineptis argumentis in scientias quascunque, earumque amatores debacchantur alii, quibus, ut sapiant, precamur. Fallaciae accidentis haud multum absimilis est fallacia incompletae enumerationis; hoc vitio laborat sequens argumentatio: *Cajus in lite succubuit ob iniquitatem vel causae, vel judicis; atqui non succubuit ob iniquitatem causae; ergo succubuit ob iniquitatem judicis:* potuit enim in causa licet aequissima, & judice haudquam iniquo succumbere ob defectum probationis.

§. 7.

Fallacia sensus divisi & compositi.

Fallacia sensus divisi & compositi committitur, quoties ab uno ad alterum ducitur argumentum; veluti fit in sequenti argumentatione: *corpus non potest moveri simul & quiescere; sed lapis ex alto ruens movetur; ergo lapis non potest quiescere.*

§. 8.

Non causa pro causa.

Fallacia non causae pro causa est, si, quae alicujus causa non est, pro causa venditatur. Tale

fuit sequens Paganorum argumentum: *ex quo fides christiana viguit, mille calamitatibus oppressum est imperium romanum; ergo Religio christiana causa est calamitatum.* Cujus tamen nullitatem jam olim commonstravit S. August. *Lib. de civitate Dei.*

§. 9.

Aequivocationes.

Fallacia aequivocationis varie committitur: verum cum fallaciae in aequivocationibus consistentes fere omnes tales sint, ut non nisi stupidissimum quemque facile decipiant, operae pretium haud putamus, illis exponendis diu immorari,

